

Mål och riktlinjer för nationella minoriteter och minoritetsspråk

---

Antagen av:	Kommunstyrelsen 2019-11-13, § 125. KS 2019/159
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Mål och riktlinjer

Innehållsförteckning

Inledning	2
Minoritetslagstiftningen	2
Kommunens arbete med de nationella minoriteterna	2
Övergripande mål	3
Riktlinjer för kommunens arbete med de nationella minoriteterna	3
Nationella minoriteters språk	3
Nationella minoriteters rätt till förskola på sitt språk	4
Nationella minoriteters rätt till äldreomsorg på sitt språk	4
Nationella minoriteters kultur	4
Kompetensutveckling om nationella minoriteter inom kommunen	5
Information till nationella minoriteter	5
Delaktighet och inflytande i frågor som särskilt berör nationella minoriteter	6
Samordning och uppföljning.....	6

Inledning

Minoritetslagstiftningen

Den svenska minoritetslagstiftningen syftar till att skydda de nationella minoriteterna, att stödja och skydda deras språk och kultur och stärka minoriteternas möjlighet till inflytande. De nationella minoritetsspråken, som är en del av det svenska kulturarvet, ska kunna bevaras och utvecklas som levande språk.

2009 antogs en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) med syfte att stärka de nationella minoriteternas rättigheter. I lagen finns ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, landsting och andra förvaltningsmyndigheter som gäller alla nationella minoriteter i hela landet. Lagen har därefter uppdaterats och den senaste förändringen trädde ikraft den 1 januari 2019. Den omfattar bland annat en skyldighet för kommuner och landsting att anta riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet.

Sveriges nationella minoriteter är sverigefinnar, samer, tornedalingar, romer och judar och deras erkända minoritetsspråk är finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Det är särskilt fokus på barns och ungas utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. Minoriteterna ska därför få information om sina rättigheter och kunna påverka i frågor som berör dem specifikt genom särskilda samråd. Det innebär inte en utökad allmän rätt till samråd, utan handlar om de frågor där de specifikt berörs.

Minoritetslagstiftningen innebär ett förstärkt skydd för språken finska, meänkieli och samiska. Den omfattar även ett förstärkt skydd i de särskilt utsedda så kallade förvaltningsområdena. Trosa kommun ingår i förvaltningsområdet för finska. Enligt lagen har den sverigefinska minoriteten exempelvis rätt till förskola och äldreomsorg där hela eller en väsentlig del av verksamheten är på finska. Trosa kommun hör sedan 1 februari 2014 till finskt förvaltningsområde och har därmed ett särskilt ansvar för att värna om det finska språkets ställning.

Kommunens arbete med de nationella minoriteterna

De nämnder som främst berörs av arbetet med de nationella minoriteterna är humanistiska nämnden, kultur- och fritidsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Utöver detta har alla nämnder som hanterar myndighetsfrågor ett ansvar enligt minoritetslagstiftningen.

Kommunstyrelsen samordnar de nationella minoritetsfrågorna i kommunen. Inom ramen för kommunstyrelsen erbjuds även särskilda insatser kopplade till det finska förvaltningsområdet. Sverigefinnar kan även erbjudas särskilda kulturupplevelser och erbjuds möjlighet till särskilda samråd i frågor som särskilt berör dem.

Trosa kommun genomför uppföljningar och lämnar årliga rapporter om kommunens arbete med nationella minoriteterna, vilka redovisas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Övergripande mål

Övergripande mål för kommunens arbete med de nationella minoriteterna:

- 1) Kommunen ska utveckla arbetet med att säkerställa att kommuninvånare som hör till den nationella minoriteten får sina rättigheter tillgodosedda gällande språk, kultur och information.
- 2) Kommunen ska öka kunskap om minoritetslagstiftningen och de nationella minoriteternas rättigheter.

Riktlinjer för kommunens arbete med de nationella minoriteterna

Landets kommuner och landsting ska, enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter, anta mål och riktlinjer för sitt arbete med de fem nationella minoriteterna. Därutöver är Trosa kommun även finskt förvaltningsområde.

Dessa riktlinjer beskriver övergripande kommunens arbete med nationella minoriteters rättigheter och fördelar ansvar mellan nämnderna.

Riktlinjerna följer de inriktningar som lagen pekar ut som mest angelägna:

- Nationella minoriteters språk
- Nationella minoriteters rätt till förskola och äldreomsorg på sitt språk
- Nationella minoriteters kultur
- Information till nationella minoriteter
- Kompetensutveckling om nationella minoriteter inom kommunen
- Delaktighet och inflytande i frågor som särskilt berör nationella minoriteter
- Samordning och uppföljning

Nationella minoriteters språk

Humanistiska nämnden ska informera barn och ungdomar i kommunens skolor om rätten till modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken. Nämnden ska uppmuntra barn och ungdomar till modersmålsundervisning.

Humanistiska nämnden ska successivt verka för att utveckla och tillgängliggöra undervisningen, exempelvis genom utökad distansundervisning, anpassade läromedel eller andra sätt, där även samverkan med andra skolhuvudmän kan vara ett alternativ.

Kultur- och fritidsnämnden ska, i samverkan med humanistiska nämnden och vård- och omsorgsnämnden, uppmuntra och ta till vara initiativ från de nationella

minoriteterna om språkliga och kulturella insatser i sina verksamheter där syftet är att stärka och utveckla de nationella minoritetsspråken.

Nationella minoriteters rätt till förskola på sitt språk

Humanistiska nämnden svarar för att tillhandahålla förskoleverksamhet med finsktalande personal, inom ramen för att kommunen är förvaltningsområde för finska.

Humanistiska nämnden ska, genom förskolan, verka för att barn som tillhör de nationella minoriteterna på lämpligt sätt får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt minoritetsspråk.

Nationella minoriteters rätt till äldreomsorg på sitt språk

Vård- och omsorgsnämnden ska, när biståndsbeslut finns och den äldre vill det, svara för att tillhandahålla hemtjänst eller särskilt boende med finsktalande personal.

Vård- och omsorgsnämnden ska, när biståndsbeslut finns och den enskilde vill det, verka för att på lämpligt sätt kunna erbjuda insatser på de nationella minoritetsspråken.

Vård- och omsorgsnämnden ska tillhandahålla grundläggande information om rätten till äldreomsorg på finska.

Vård- och omsorgsnämnden ska arbeta för och uppmuntra föreningar/organisationer till att organisera en väntjänst på finska.

Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att någon av kommunens seniorträffar kan vara särskilt inriktad på aktiviteter på finska.

Nationella minoriteters kultur

Kultur- och fritidsnämnden ska informera och uppmuntra föreningar som representerar de nationella minoriteterna i Trosa kommun och uppfyller kraven för föreningsbidrag att söka stöd.

Humanistiska nämnden ska säkerställa att elever efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia.

Kultur- och fritidsnämnden och vård- och omsorgsnämnden ska, var för sig och vid behov genom samarbete, verka för att Trosa kommuns kulturliv ska vara för alla, vilket därmed även ska spegla och inkludera de nationella minoriteterna och deras språk.

Humanistiska nämnden ansvarar för att skolbiblioteken erbjuder litteratur på

minoritetsspråken.

Kultur- och fritidsnämnden ska utveckla metoder och aktiviteter för att inspirera till ökad läsning och språkutveckling med särskilt fokus på förskolebarnen, även avseende de nationella minoriteterna.

Kultur- och fritidsnämnden ska förstärka bibliotekens utbud av litteratur, tidskrifter och annan media på de nationella minoritetsspråken och om de nationella minoriteterna.

Kultur- och fritidsnämnden ska genom att samarbeta med närliggande kommuner, verka för att bredda utbudet för de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken.

Kultur- och fritidsnämnden ska särskilt uppmärksamma Finlands självständighetsdag, genom aktiviteter för att fira dagen. Nämnden ska även informera om och uppmärksamma övriga nationella minoriteternas högtidsdagar.

Kompetensutveckling om nationella minoriteter inom kommunen

Kommunstyrelsen ska stödja kompetensutvecklingsinsatser om de nationella minoriteternas rättigheter samt bistå med stöd och råd till kommunens nämnder.

Nämnderna ska kompetensutveckla sina medarbetare om minoritetslagstiftningen, de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Kommunkontoret svarar för att ta fram underlag till utbildningar, samt samordnar insatserna.

Information till nationella minoriteter

Kommunstyrelsen ansvarar för att det finns information om nationella minoriteters rättigheter och grundskyddet på kommunens webbplats samt att information om lagen finns tillgänglig på samtliga minoritetsspråk.

Kommunstyrelsen ansvarar för att det finns information på finska om det finska förvaltningsområdet, det förstärkta skyddet och de verksamheter som bedrivs på finska på kommunens webbplats.

Humanistiska nämnden ska på lämpligt sätt informera vårdnadshavare om möjligheten till finskspråkig förskoleverksamhet.

Humanistiska nämnden ska på lämpligt sätt ge information till kommunens elever, och deras vårdnadshavare, om rätten till modersmålsundervisning på de nationella minoritetsspråken.

Vård- och omsorgsnämnden ska på lämpligt sätt ge information om möjligheten att få beviljade hemtjänstinsatser eller beviljat särskilt boende med finsktalande personal.

Kommunstyrelsen ska inventera kommunens medarbetares kompetens i de nationella minoritetsspråken för att verka för att tillvarata språkkompetensen i organisationen.

Delaktighet och inflytande i frågor som särskilt berör nationella minoriteter

Kommunstyrelsens förvaltning ska vid behov bjuda in till och genomföra ett gemensamt samråd med samtliga nationella minoriteter i kommunen.

Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för att bjuda in till särskilda samråd med sverigefinnar inom ramen för att kommunen är förvaltningsområde för finska. Samråden ska företrädesvis vara tematiska med fokus på kultur, förskola, skola och äldreomsorg. Berörda nämnders förvaltningar ska medverka vid samråden.

Samordning och uppföljning

Kommunstyrelsen samordnar arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter i kommunen.

Kommunstyrelsen samordnar inrapporteringen av kommunens insatser i arbetet med de nationella minoriteterna till den statliga myndighet som svarar för uppföljningen på nationell nivå (Länsstyrelsen i Stockholms län).

Kommunstyrelsen följer minst en gång om året upp kommunens arbete med nationella minoriteters rättigheter.